

Landstingsstyrelsen, ärende 7

Yttrande över Landstingsrevisorernas rapport över löpande granskning 2009 avseende Landstingsstyrelsen

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande enligt denna skrivelse samt i övrigt enligt landstingsdirektörens utlåtande.

Revisorernas upprepade kritik om att god redovisningssed inte respekteras av nuvarande majoritet är riktig och häpnadsväckande. Revisorernas gör likaledes ett helt riktigt påpekande vad gäller att någon åiterrapportering av uppnådda effektivitetsvinster inte redovisats som en följd av de avsevärda belopp som avsatts för att betala människor för att inte arbeta. Landstingsstyrelsen och dess förvaltning borde omgående tillse att åiterrapportering sker så att nyttan med dessa åtgärder kan värderas i förhållande till de kostnader de varit förenade med.

En fråga av stor vikt att uppmärksamma i den fortsatta granskningen utgörs av att utvecklingen inom primärvården måste mätas utifrån de två grundläggande utgångspunkterna; hög kvalitet och hög effektivitet. Vid värderingen av det ökade antalet besök i primärvården är det därför rimligt att undersöka hur vårdens kvalitet och effektivitet påverkats. Tillgänglighet och vårdkvalitet, respektive effektivitet och tillgänglighet är inte samma sak. Detta torde naturligtvis utgöra självklara utgångspunkter för landstingsrevisorerna att beakta i det fortsatta revisionsarbetet, men är dessvärre inte något som för närvarande följs upp av landstingsstyrelsen eller hälso- och sjukvårdsnämnden. Där har tillgänglighet upphöjts till själva definitionen på såväl vårdkvalitet som vårdeffektivitet, vilket förefaller rendera i ett dåligt underlag för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Vidare finns starka skäl för revisorerna att granska hur vårdgarantin tillämpas visavi enskilda patienter. Det har framkommit att patienter systematiskt ges felaktig eller otillräcklig information om sina rättigheter. Av särskilt intresse torde vara huruvida det tillgänglighetsansvar som föreskrivs i flerårsavtalen riskerar att ge otillräckliga eller felaktiga incitament för vårdgivarna att axla ansvaret för att hänvisa patienter till annan vårdgivare och vårdgarantikansliet.

2010-01-19

LS 0910-0920

Vad gäller den generella återrapporteringen av beslutade fullmäktigeuppdrag, så finns stora brister. Landstingsstyrelsen är under rådande förhållanden till stor del förhindrad att fullgöra sin uppsiktsplikt. I det fortsatta revisionsarbetet bör dock beaktas att landstingsfullmäktiges arbetsordning givit de föredragande landstingsråden ett avgörande ansvar för beredningen av ärenden och därmed också för återrapporteringen av beslutade uppdrag. Landstingstyrelsens arbete bygger på att detta av fullmäktige givna föredragningsansvar sköts, vilket i sin tur leder till att uppföljningen av det av fullmäktige fastställda föredragningsansvaret bör ges ökad revisionell uppmärksamhet.

Inom AB SL förefaller en felaktig fakturering från anlåtande entreprenörer varit förekommande. Omfattningen av dessa missförhållanden behöver granskas särskilt, liksom i vilken utsträckning bolagsstyrelsens inre arbete kring dessa frågor kan anses tillfyllest. Särskild uppmärksamhet bör ges styrelseordförandens informationsansvar visavi styrelsen.

Avslutningsvis kan revisorerna i det fortsatta arbetet med fördel uppmärksamma att upphandlingen av landstingets kostförsörjning skett på ett sätt som i flera avseenden är anmärkningsvärdt och borde föranleda ett tydligt ansvarsutkrävande för begångna felaktigheter, liksom en mer genomgripande uppstramning av rutinerna vid landstingets upphandlingar än vad som i dagsläget beslutats, dels av landstingsstyrelsen och dels landstingsfullmäktige. De utvärderingar som har gjorts har pekat på mycket allvarliga brister och direkta felaktigheter som:

- flertalet brott mot fullmäktiges beslut,
- beslut fattade utanför lagliga ramar,
- felaktigt handläggande vid hanteringen av viktiga dokument,
- vilseledande och direkt felaktigt författade beslutsunderlag
- informella styrprocesser, ej godtagbara ur demokratisk eller kommunalrättslig synpunkt,
- brister i landstingets delegationsordningar och reglementen,
- beslut fattade utan giltig delegation,
- brott mot landstingets samverkansavtal med personalorganisationerna, samt
- brister i förvaltningens kompetens.

De granskningar som gjorts av Deloitte AB och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har visat på dessa brister och båda granskarna har också kommit med förslag till åtgärder för att framgent komma tillrätta med dessa. Det förslag som i augusti förelades landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige följer i ringa utsträckning de rekommendationer landstinget fått av granskarna. Förslaget berör endast en bråkdel av de brister som kommit i dagen och inte heller berör förslaget frågan om ansvarsutkrävande för den felaktiga hanteringen.

För att återupprätta förtroendet för landstingets hantering av upphandlingar generellt, och förtroendet för landstingets kostförsörjning specifikt, är det av yttersta vikt att samtliga de brister som kommit i dagen genomlysas och behandlas. Det är också av

2010-01-19

LS 0910-0920

stor betydelse att fullmäktige uttalar sig om ansvaret för dem som drivit processen på ett felaktigt sätt. Det politiska ansvaret är prövat i framför allt SKL:s granskning och pekar tydligt ut det tidigare föredragande landstingsrådet, tillika produktionsutskottets ordförande, som ansvarig för de processer SKL menar inte är godtagbara ur demokratisk eller kommunalrättslig synpunkt.

I det av landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige beslutade ärendet i augusti cementseras dessvärre flera av de brister som påpekats i Deloittes och SKL:s utvärderingar. Bland annat föreslås att landstingsstyrelsens ansvar vid de samordnade upphandlingarna tydliggörs i reglementet. Detta är rimligt, men i samma ärende kan man tydligt se att den faktiska makten över samtlig samordnad upphandling hamnat hos förvaltningschefen som fått beslutsbefogenheterna över inledandet av upphandling, upphandlingsstrategi, förfrågningsunderlag, tilldelningsbeslut och avbrytande av upphandling. Detta ska sedan bara anmälas i landstingsstyrelsen. Den ansvarsfördelningen leder just till den typ av informell styrning som landstinget fått kritik för.

Det liggande förslaget saknar beloppsgränser eller andra typer av begränsningar i delegation vid samordnad upphandling. Detta står i strid med de rekommendationer granskarna gett. Likaså saknas ett tydligt regelverk för när en upphandling ska avbrytas på grund av bristande konkurrens eller andra kvalitetsbrister i anbuden. Även detta står i strid med rekommendationerna.

Besluten i augusti saknar därtill ett klart ställningstagande om hur utvärderingar och andra kunskapskällor ska användas innan ett förfrågningsunderlag sammanställs och beslutas. Detta var en av de största bristerna i hanteringen av kostupphandlingen och borde ha föranlett åtgärder.

Inga åtgärder har vidtagits för att säkra att landstingets åtagande mot personalorganisationerna i samverkansavtalet efterlevs. Det är ytterligare ett avsteg från de rekommendationer man fått.